

SZEKELY-UDVARHELY

1848-AS FÜGGETLENSÉGI POLITIKAI SZEKELY ÚJSÁG

Megjelen hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési ára helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán küldve: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Külföldre egész évre 12 K. — M. kir. postatakarékpénztári csekk- és kliring 10,489 sz. — — — Helyközi telefon 15. sz.
Mindenféle díjak Székelyudvarhelyt előre fizetendők.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BETEGH PÁL
LAPTULAJDOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. szám, hova az előfizetések, kéziratok és hirdetések küldendők. Kéziratokat vissza nem adunk. — Hivatalos hirdetések 100 szóig szavankint 6, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet cm. 8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. — Nyilt-tér sora 1 korona

Egy táborban.

Gyönyörű napja volt e héten a magyar parlament ellenzéki pártjainak. Ismét egy táborban látja küzdeni a haza jobbait, kik az ország függetlensége, önállósága érdekében egyenlő akarattal, férfias bátorsággal állottak ki a sikra.

A nemzet szive ennek láttára nagyot dobbant, mert maga előtt látja ismét az egységes, tömör függetlenségi tábor, mely Kossuth apánk fia vezetésével egy csapásra meghódította az országot. A már-már álmokórossá vált politikai élet felpezsdül és új reménység, jobb jövő biztató sugara járja át a honfiúi lelkeket.

A mindent elakudni, Bécs egyetlen intő szavára legszentebb ősi jogainkat is Ausztria lábához lerakni kész közözügyes kormány, merényletbe menő bankjavaslata hozta össze a függetlenségi pártokat, melyek között még egyben-má-ban lehet ugyan valamelyes könnyen kiegyenlíthető differencia, de a nemzet sirját ásó közös bank ellen való becsületes harcban — egyes.

Ismét Kossuth apánk fia bontotta ki a zászlót. Felemelő jelség volt, a hogy Kossuth Ferenc szerdai nagvszabásu beszédét hallgatták, amint Justh Gyula is büszke lelkesedéssel tapsolt a kormány nemzetölő javaslatát legázoló fényes argumentálásnak. Ennek csaknem olyan látszata volt, mintha a vezér is csak egy volna.

És valljuk meg őszintén: illet a két pártnak ez az imponáló ereje Kossuth Ferenc beszédéhez, amely igazán magas színvonalon álló vezéri beszéd volt. Bölcs és erőteljes. Minden tételle és érvelése megsemmisítő erővel zuzta össze a bank-közösség ál-elméletét. E beszéd után csak az örültek és roszhiszeműek akarhatják Magyarországon a bank-közösség föntartását. A józan elméjűeknek és a hazafiasan gondolkodó többségnek be kell látnia, hogy a gazdasági önállóságnak — úgy, ahogy Kossuth Ferenc mondotta — első feltétele az önálló bank és az állami önállóságnak első alkotó része a gazdasági önállóság, amelyért rendíthetetlen kitartással küzd a függetlenségi párt.

A bank-kérdés ebben a világításban magának az állami önállóságnak a kérdése, mert azt még a munkapárt sem állíthatja, hogy a közös bank fogja kivívni Magyarország önállóságát.

Megdöböntő bizonyítékokat tárt Kossuth Ferenc az ország elé. Évi hetedfél milliárdra rug a katonai teher, hoott Magyarországnak nincs szüksége a nagyhatalmi állásra. Annyi az államadósságunk, hogy minden magyar emberre kétszázötven korona adósság jut.

A magyar birtok roskadozik a jelzálogteher alatt, különösen a kisbirtok. Önálló hitelügy nélkül nem lehet nos-

tani bajainkon segíteni. A közös bank a veszedelmet állandósítja. Magyarország fejlődése a gazdasági különválásban van és ezért kell törekedni az önálló jegybank felállítására.

Kossuth Ferenc beszédének ereje, igazságbeli szépsége olyan tüntető lelkesedésre ösztönözte az ellenzéket, a minőrl csak szervez összetartozásának idejéről van emlékezés. De e hatalmas tüntetésnek így talán még több az értéke. Az egész függetlenségi tábor éljenzett és tapsolt, — legelőször Justh Gyula szorított kezét Kossuth Ferencel, akit úgy saját pártjának, mint a Justh-pártnak minden tagja üdvözölt.

Annyi bizonyos, hogy ezt a szép napot sokáig megőrizzük emlékünknben. Már most nincs más hátra, minthogy minden igaz hazafi talpra álljon. Hiszen az ország, melynek élő husába vág a nyakunkra erőszakolt kormány javaslata, gyáván, télenül nem nézheti az ellenzék parlamenti küzdelmét. Kell, hogy az ellenzéket a haza minden jóérzésű polgára jogos, igazságos harcában támogassa és a merényletre, újabb hazaárulásra törekvő, bécsi pénzzel összegyűjtött kormánypárti többséget megfélemltse, helyéről elsöpörje. A nemzet közömbössége, nemtörődömsége romlásába való fatalisztikus beletnyugvását láttatná. Mert a közös bank romlásunkat jelentene.

Kossuth Ferenc beszédét az alábbiakban közöljük.

Kossuth Ferenc beszéde.

Kossuth Ferenc azzal kezdte beszédét, hogy a parlamenti illem szerint nyomban reflektálna az előadó megjegyzéseire, de beszéde további folyamán úgyis megkapja a választ. Egy megjegyzést mégis tennie kell és ez az, hogy nem szívesen hallotta az előadótól hogy milyen trhes volna Magyarországra, nézve az önálló bank felállítása. (Igaz! Ugy van! a baloldalon.)

Eitner Zsigmond: Ezt másutt el sem mondhatta volna!

Polónyi Géza: Katasztrófálisnak mondotta!

Kossuth Ferenc: Mert az a tervezet, amely előttünk fekszik, még az osztrák képviselőház elé is fog kerülni és ezzel bizonyos buzdítás adatik az osztrákoknak a követelések fokozására. (Igaz! Ugy van! a baloldalon.)

(Együttes küzdelem.)

A bankügy és a közgazdasági önállóság ügye szorosan össze van kapcsolva. (Igaz! Ugy van! a baloldalon.) A gazdasági önállóságnak elkerülhetetlen alapfeltétele az önálló magyar nemzeti bank. (Élénk helyeslés és éljenzés a baloldalon.) És pedig sorrendben első feltétele. (Igaz! Ugy van! a baloldalon.) Midőn tehát a bankszabadalomról beszélünk, a gazdasági önállóságról is kell tárgyalnunk. A bankszabadalmat az előttünk fekvő törvényjavaslat megakarja újítani 1917-ig, ezzel a magyar gazdasági önállóság első feltételének

1917. előtt való létrehozását megakarja gátolni (Igaz! Ugy van! a baloldalon.) más szóval, össze akarja hozni az időpontot, amikor — ha a nemzet is úgy akarja és elég erővel fogja tudni akarni — a gazdasági önállóságot a vámterület terén ki fogjuk vivhatni, hogy akkor nagy nehezségekkel kelljen az országnak küzdenie a hitelügy terén is, amivel a gazdasági önállóságnak kezdetben mindenesetre na jobb mervü nehezségei fokozódnának (Ugy van! a baloldalon.) Az a párt, amelyhez tartozom, a gazdasági önállóságot nem csak gazdasági, hanem elvi szempontból is igyekszik kieszközölni és kivívni. Elvi szempontból is azért, mert az feltétlen korollárium az állami függetlenségnek, sőt a függetlenség első alkotó része a gazdasági önállóságnak kivívása. (Élénk helyeslés a baloldalon.) úgy hogy akkor, amidőn mi elveinkért küzdünk és a pragmatika-sanctio keretein belül fel akarjuk építeni a magyar önállóságot, feltétlenül kell, hogy küzdjünk, még pedig első sorban a gazdasági önállóságot; azt pedig, hogy a függetlenségi párt elveinek megvalósításáért küzdeni szándékozik, mondanom sem kell. (Ugy van! a baloldalon.) Sőt megvagyok arról győződve, — bár ennek a kijelentésére megbízást nem kaptam — hogy a pragmatica sanctio által is kontempnált s az által is biztosított önálló és független magyar államnak felépítéséért való küzdelemben az egész függetlenségi párt egygyé fog forni (Élénk helyeslés és taps a baloldalon.) és hogy amint politikai hitvallásunk nevében el fogjuk felejteni azokat az egyéni sérelmeket, amelyek a pártsurlódások között az egyéneken estek, (Élénk helyeslés és taps a baloldalon.) vállalva f gunk küzdeni a nemzet igazaiért. (Élénk helyeslés és taps a baloldalon.) Mert a nemzetnek legnagyobb igaza az, hogy van joga a függetlenségre; nem csak azért, mert államot a magyar nemzet alkotott ezer év előtt ezen a földön, hanem azért is, mert csak úgy tarthatja meg ennek az államnak magyar jellegét, hogyha a magyar nemzet ennek az államnak függetlenségét vissza tudja szerezni (Élénk helyeslés a baloldalon.) alkotmányos küzdelemmel és a pragmatica-sanctio alkotmányos alapján, amely nem csak az országnak, hanem a dinasztianak is erős vára.

(A történelem tanításai.)

Minket a világtörténelem arra tanít, hogy csakis független nemzeteknek van jövőjük, mert csakis független nemzetek intézhetik sorsukat saját belátásuk és érdekeik szerint, csakis független nemzetek kerülhetik ki azokat a veszélyeket, hogy mások kedvéért, mások érdekeiért veszedelmes háborukba sodortassanak (Élénk helyeslés a baloldalon.) és csak független nemzetek kerülhetik ki azt, hogy kénytelenek legyenek idegen érdekekért, első sorban más állam nagyhatalmi érdekeiért olyan terheket viselni, a melyek felülmulják az ország teherviselési képességét. (Élénk helyeslés a baloldalon.) Ime, a jelenkor történelméből kiolvashatjuk ennek az igazságnak a megerősítését. Hiszen ki van itt közütnk, aki azt állíthatná, hogy a magyar nemzeti érdek volt az 1859-iki háboru? (Igaz! Ugy van! a baloldalon) Vagy hogy a magyar nemzeti érdek volt az 1866-iki háboru? (Ugy van! a baloldalon.)

Vagy hogy a magyar nemzeti érdek volt Boszniának okkupációja, (Élénk helyeslés a baloldalon.) a mely Boszniát nemrég a magyar királyi jogon annektáltuk és miután ezt megtettük, nem tudjuk, hogy a miénk-e vagy nem? (Igaz! Ugy van! balfelől.)

Az is tény, hogy kénytelenek vagyunk résztvenni, akarva, nem akarva úgy mint egy nagyhatalomnak részesei annak a nagy tehernek elviselésében, a melyet a nagyhatalmak Európaszerte egymástól való felelemből önként a nyakukra vesznek egy idő óta és a mely nagy teher már a hat nagyhatalom költségvetéseire összesen évi hat és fél milliárddal nehezkedik.

Egy hang a szélsőbaloldalon: Borzasztó! (Derűtség jobbfelől.)

Sümei Vilmos: Cinikusok. (Zaj. Elnök csenget.)

Lovász Márton: De nagy cinizmus! Szomorú dolog nagyon! (Zaj. Elnök csenget.)

Kossuth Ferenc: Csodálom, hogy a tulajdon ilyen jókedélyű, mikor fizetni kell, a vig fizetés csakugyan ritkaság. (Ugy van! balfelől.) Mi is részesek vagyunk abban a nagyköltekezésben, még pedig fél milliárdon túl is költ évenként Ausztria és Magyarország a nagyhatalmi állás fentartása kedvéért, vagyis azért fegyverkezik, hogy ne használja fegyverét. (Igaz! Ugy van! a baloldalon.) Meggyőződésem szerint Magyarországnak nincs szüksége a nagyhatalmi állásra. (Igaz! Ugy van! a baloldalon.) A nagyhatalmi állásra való törekvéssel veszélybe sodorhatják magukat a kisebb nemzetek, melyre Magyarországnak nincs semmi szüksége. A nagy háborúk a nagyhatalmak közti surlódásokból szoktak származni és nem én mondom, de híres mondás volt régebben az, hogy féltő, nehogy Magyarország legyen az a máglya, amelyen elégetik nem tudjuk, melyik kétéfejű vagy egyfejű sást: az orosz kétéfejű sást-e, vagy az osztrák kétéfejű sást, vagy pedig a német egyfejűt? Az ország geográfiai helyzete folytán a nagy germán és szláv áramlatok közé van ékelve, ily körülmények között a legüdvösebb politika az volna, hogyha iparkodnék úgy rendezni az ügyeit, mint ahogy rendezte a kis Svájc, amely Franciaország, Németország és Lengyelország közé van helyezve és azért mindenki tiszteletben tartja, integritását, területi épségét senki sem fenyegeti és nagy háborúkba senki által bele nem sodorható. (Ugy van! a baloldalon. Mozgás a jobboldalon.)

(A gazdasági önállóság)

Nemcsak elvi szempontból óhajtja kivívni a függetlenségi párt a gazdasági önállóságot, melyet a jelen helyzetben és talán nem hosszú idő múlva, ki is vívhatunk, ha kellőleg összetartanak. (Ugy van! a baloldalon.) hanem közgazdasági okokból is. Tulnyomóan mezőgazdasági országoknak a kulturális államisággal járó terheket elviselni nehéz. Államháztartásunk költségei meghaladják a másfél milliárdot, a természetes növekedést évi ötven millióra tehetjük. Kérdem a t. Háztól, van-e itt valaki, aki azt hiszi, hogy tíz év múlva ez az ország ötszáz millió költségszaporulatot el fog bírni? Más szóval, hogy tíz év múlva oly helyzetbe lesz ez a földmivelő ország, hogy két milliárdos költségvetést el fog bírni. (Mozgás.) Mit jelent ez évi ötven millió költséggel. Ez azt jelenti, hogy az ország közvagyonosodásának évenként egy milliárddal kellene szaporodnia. Hiszi-e valaki, hogy ez a földmivelő ország oly gyorsan gazdagszik, hogy gazdagsága évenként milliárddal szaporodik és tíz év alatt tíz milliárddal fog gazdagsága szaporodni? Boldog, aki hiszi: talán ő gazdagszik, de az ország nem.

Hock János: Boldogok az együgyűek!

Kossuth Ferenc: Hogyha nem vigyáznunk, az ország terheinek növekedése alatt összeroskad. Carey mondta, hogy az a földmivesszorság, amely elemicikketeket visz ki, tulajdonképpen a földjét viszi ki és mikor a földjét öbbsé kivinni nem bírja, akkor az embereket

viszi ki, körülbelül ebbe a helyzetbe jutott már Magyarország. (Igaz! Ugy van! balfelől.) A gazdasági fejlődés hatékonyan ilyen mérvben csak is az ipari téren érhető el, inart pedig fejleszteni gazdasági önállóságot nélkül oly gyorsan, mint ahogy arra szükség lenne, teljes lehetetlenség. (Igaz! Ugy van! a baloldalon.) Nem mondom, hogy Magyarországot nem viszi előre az az általános áramlat, mely az emberiséget a haladás felé ragadta. Mindenesetre ennek az áramlatnak Magyarországra is van kihatása, de csak úgy mint egy vízáramlatnak, mely nehézkesen visszahúzza előre azt a felig lehorgonyozott gályát, melyen heloták vannak. Ez a galya is megy előre lassan, de mellel gyorsan elhaladnak a szabad hajók és eljutnak arra a révpartra, hol a nemzetnek boldogulása van. (Élénk helyeslés és taps a baloldalon.) Világos jeleket látjuk ebben az országban a túlterheltségnek. Az országnak már öt milliárd adóssága van; minden egyes emberre Magyarországon csupán az államadósságból kétszázötven korona adósság nehezedik. Kétségtelenül igaz az, hogy a gazdasági függetlenségnek az önálló hitelügy egyik legfontosabb alkatrésze. (Igaz! Ugy van! a baloldalon.) Az önálló hitelüggyel lehetünk csak képesek a mi iparunkat, a mi kereskedelmünket elég gyorsan fejleszteni és mezőgazdaságunknak is olyan mértékű segítséget adni, amely hitelgényeinknek megfelel.

(Folyt. következik.)

Főispáni beiktatás Marostordában.

Marostordában az ellenzék összetartása diadalmaskodott. Erődy Sándor helyébe új főispán lépett és a felfüggesztett tisztviselőket is állásukba visszahelyezték. Ezt az örömnapot ünnepelték szerdán és csütörtökön Haller János gróf főispáni installációjában.

Az elhangzott beszédek egyszersmind férfias kijelentések is voltak. Békét akarnak, de fegyverük készenlétben áll és annak nemét és használati módját mindig a főispán viselkedése szerint fogják megválasztani. A főispán természetesen minden jót megígért, még azt is, hogy mindenkivel szemben méltányos lesz és a tisztviselőket a hivatalból való politizálásért szigorúan megrendszabályozza...

Különben az ünneplést semmi sem zavarta és annak lefolyásáról a következő tudósítás számol be:

A vármegyei közgyűlés reggel kilenc órákor kezdődött. Köllő Ignác, a csak megelőző napon állásába visszahelyezett alispán nyitotta meg a közgyűlést, mire Balla Aladar főjegyző fölolvasta az Erődy főispán fölmentésére és Haller János gróf kinevezésére vonatkozó királyi kéziratokat. Azután a közgyűlés öt tagból álló küldöttsége ment a főispánhoz; tagjai voltak: Désy Zoltán, Teleky Domokos gróf, Turman László, Matskásy István és Dózsa Elek megyebizottsági tagok. Mikor a főispán a terembe lépett, egyhangú lelkes éljenzés fogadta. Orbán Balázs első aljegyző fölolvasta az eskümintát és Haller János gróf letette a hivatali esküt. Az eskütevés után a főispán székfoglaló beszédet mondott.

— Mint a kormány bizalmi férfia, ugymond, támogatja a kormány politikáját. Törhetetlen híve a hatvanhetes alapnak, de tudja, hogy neki itt a politikai küzdelmek és politikai pártok fölött kell állania. Az a célja, hogy a közigazgatás, a gazdasági és a kulturális élet terén fölmerült kérdéseket egysült erővel hozza megoldásra és erre kéri a törvényhatóságnak és a tisztviselői karnak támogatását. Célja továbbá, hogy a vármegyében dúló, áldatlan harc megszűnjék. Arra kéri a törvényhatósági bizottságot és a tiszt-

viselői kart, hogy a pártpolitikai tekinteteket félretéve, hassanak arra mindnyájan hogy a béke végre-valahára helyreálljon, a harcok megszűnjenek. Maga is igéri, hogy teljes erővel fog közreműködni ebben az irányban. Nem kereste ezt a kitüntetést és csak hosszas unszóra fogadta el, mikor a békét az ő személyéhez kötötték. Kijelenti, hogy mindig törvényesen és esküjéhez iven fogja hivatását teljesíteni, *mindenkivel szemben méltányos lesz és mindenkinek politikai pártállását és nézeteit tisztelni fogja*, de kijelenti, hogy ha a vármegyei tisztviselők a közigazgatásba politikai szempontokat fognak vegyíteni, akkor az illetőkkel szemben *kérlelhetetlen szigorral fog eljárni*. A nemzeti munkapárt nevében Matskásy István megyebizottsági tag, a törvényhatóság nevében Rava-z János ref. esperes beszélt. Végül Désy Zoltán országgyűlési képviselő szólt a vármegyei ellenzék nevében.

— Igaz szívből mond Istenhozottat a főispánnak, a kiből tisztelt az egyeni, a jellemstírad ferfiat. De szól ez az üdvözies a politikuskak is, mert noha más elvi alapon at, de a miképpen a maga politikai hitvallása számára megköveteli, hogy mások tiszteletben tartás, maga is tiszteletben kívánja tartani mások politikai meggyőződését. Ez volt a vármegyei ellenzéknek az álláspontja akkor is, a mikor a koalíció távozásával egyhanguan kimondtak, hogy a kormányt törvényesnek tekintik és azzal szemben objektív ellenzéki álláspontra helyezkednek. Ha az egyetlen zavaró momentum, a politikai fölfogás különbözősége tekintetében is ilyenformán megtalálják a harmónikus együttműködés előfeltételeit, annyival inkább megvanak ezek az előfeltételek más téren. Elsősorban a törvényhatóság életének szolgálatában. A mily törhetetlenül ragaszkodunk, ugymond, jogainkhoz, éppen olyan tisztában vagyunk azzal, hogy azok érvényesítése és gyakorlása alá van rendelve az állami célok, a köz érdekei szolgálatának. A legfontosabb cél a megye belső békéjének a megteremtése. Nyíltan, férfias őszinteséggel jelentem ki, hogy a magam és elvártaim ennek a békének a megteremtése elé nemcsak hogy akadályokat nem gördítünk, de mi magunk is ezt tartjuk legfontosabb, legelsőrangúbb föladatunknak. A béke hitében és reményében üdvözli a főispánt.

Zajos tetszés fogadta Désy szavait és az egész közönség percekreig viharzó éljenzéssel ünnepelte a főispánt, a ki azután a megyei tisztikar tisztelgését fogadta, majd a küldöttségekkel egyetemben a városházára ment, a hol 11 órákor volt a beiktató-közgyűlés.

A mikor Bernády György polgármester a terembe lépett, a közönség lelkesen tüntetett mellette. Bernády megnyitván a közgyűlést, üdvözölte a társ-törvényhatóságok küldöttségeit, majd megkérte ifj. Ugron Gábor volt főispánt, hogy küldöttség élén hívja meg a város új főispánját.

Haller főispánt itt is ovációval fogadták. Letette a hivatali esküt Bernády kezébe, aki lendületes beszédben üdvözölte a főispánt.

A főispán székfoglaló beszédére ifjabb Ugron Gábor dr volt főispán emelkedett szólásra. Kijelentette formás, szép beszédében, hogy az a körülmény, hogy ő, mint az ellenzék egyik vezetője üdvözli a főispánt, azt mutatja, hogy az ellenzék békét ohajt és reméli, hogy Haller meghozza ezt és mindig a törvények útján fog maradni. Különben az ellenzék szívesen látja az új főispánban a becsületes, tisztességes fegyverekkel küzdő ellenfelet, de fegyverének nemét és használati módját mindig a főispán harcmodorához képest fogja megválasztani. A zajos éljenzéssel kísért beszéd után a közgyűlés véget ért. Majd a Transylvániában a főispán ötszáz teritékes banketet adott, a melyen számos felkészöntőt mondottak. Így többek között Udvarhelyvármegyét Dr Bedő Sándó köszöntötte.

Jelenvolt.

HIREK.

— **Kinevezések** Az igazságügyi miniszter Dr Szabó Ignác székelyudvarhelyi törvényszéki joggyakornokot a brassói törvényszékhez jegyzőnek nevezte ki. A kiváló tehetségű jogász előléptetése valódi érdemet jutalmaz s ennek mindnyájan örvendünk. Másfelől pedig városunkból való távozását sajnáljuk. — A marosvásárhelyi ítélő tábla elnöke pedig Simon Ferenc bogárfalvi lakos, végzett joghallgatót a marosvásárhelyi ítélőtábla kerületében díjjalan joggyakornoknak nevezte ki.

— **A szabad lyceumban** folyó hó 8-án Szarvas Arnold főreáliskolai tanár tartott előadást az ember származásáról. Az ember a Földet sokáig a világ, magát pedig a földi élet középpontjának tartotta. Ez a világnézet megdőlt és helyette a származást az élő szervezetek rokonságát és természetes fejlődését hirdeti. Az emberi és állati test összehasonlítása. Az ősemberről tanuskodó maradványok. A természettudomány arra tanít, hogyan vált az alacsony származású ember a saját erejéből a természet urává. Folyó hó 15-éről Dr Valentik Ferenc orsz. képviselő előadása február 12-ére maradt s viszont Dr Burnász Imre orvos február 12-ére hirdetett előadását a koleráról és az ellene való védekezésről most vasárnap, folyó hó 15-én tartja meg.

— **Kisértek a korcsolyapálya körül.** Néhány jókedvű legényke abban leli mulatóságát, hogy álarcot és fehér lepelt öltve magára, a korcsolyapálya körül rémitgeti a járókat. A rendőrség figyelmébe ajánljuk az ania kérelemmel, hogy egy-egy szál rendőrt közbe-közbe a korcsolyapálya felé is vezényeljenek.

— **Tánciskola.** Simkovits József okl. táncitanító, kit a megelőző években rendezett tánciskolai tanfolyamairól oly előnyösen ismer közönségünk, a Budapest-szálló színháztermében táncitanítását megkezdte. Simkovits a legújabb táncokat tanítja és finom bánásmódjával, alapos kiképzésével, nevelői képességeivel valóban rászolgált a szülők és tanítványok bizalmára. Beiratkozásokat elfogad Kossuth-u 21. sz. a lakásán és a tánciskola helyiségében. Ajánljuk a közönség figyelmébe.

— **Meghívó.** A székelyudvarhelyi „Polgári Önképző- és Segélyező-Egylet” folyó évi január hó 23-án d. u. 2 órakor az egylet saját nagytermében rendkívüli közgyűlést tart, melyre az egyleti tagok tisztelettel meghívattak. Tárgysorozat: 1. Az egylet tulajdonát képező kőkereszt-téri telek eladási árának meghatározása és ezen telek eladásával felhatalmazás adása a választmánynak, hogy az egylet részére alkalmas helyet, illetve épületes belsőséget vásárolhasson. 2. Indítványok. A választmány.

— **A szent Antal társaság** január 17-én (kedden) este pont 8 órakor, az új főgimnázium tornatermében tartja meg első estélyét belépési díjjal és a következő változatos műsorral: 1. Ének szt. Antalhoz előadja: Szabó Antal helyb. egyleti karnagy. 2. Megnyitó beszédet tart: Gróf Mikes János főesperes. 3. Szaval: Reiner Juliska. 4. Fuvolán játszik: Fábian Karoly takarékpénztári hivatalnok, kíséri Kónya János. 5. Szabad előadást tart: Meisel József brassói apát-plebános. 6. Zongorán játszik: Rák Károly tanár. 7. Humoros előadást tart: Kovácsy László megy. aljegyző. 8. Szaval Fülöp Erzsike. 9. Bariton szóló: éneklő Bálint József jogszigorló. 10. Bezáró ének: Szabó Antal egyl. karnagy által. Jegyek ára: I, II, sor és oldalszék 1 K. 60 fill; III, IV, V sor 1 Kor; a többi sorok 60 fill. Álló, deák és gyermek jegy 20 fill. Kezdeté este pont 8 órakor.

— **Orvosi felfedezések** korszakát eljűk. A sebeszek ma már műteteikkel oly betegségeket is gyógyítanak, melyek annak előtte sok ezer ember életét pusztítottak el. A vérhaj elleni küzdelem is igen nagy eredményeket mutat fel és éppen így halad a tudomány az Epilepsia (nehézkór) ellen vívott harcában is. E teren az újabb kutatások sorába első helyen Dr Szabó Sándor specialista orvos gyógyeljárása említendő, ki tudományos kutatásai alapján egy oly gyógy mód birtokában van, melynek révén a legmákaesabb Epilepsiat is sikerrel gyógyítja és ezért mindenkinek, ki Epilepsiaiban szenved ajánlható, forduljon bizalommal nevezett orvos intézetéhez, Budapest, Nagykorona utca 18, hol szívesen nyújtanak — levelet — felvilágosítást.

— **A gazdak és az adózás.** Tekintettel arra a körülményre, hogy az általános jövedelmi pótdadónál a föld és házbirtokot terhelő bekebelezett jelzálogkölesönök utáni kamatok csak azon esetben vehetők figyelembe és vonhatók le, ha az erre vonatkozó bevallás a január hónap 1-től január hónap 31-éig terjedő idő alatt adatott be az adóhivatalnál vagy közsegi előjárásnál, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület figyelemzteti a gazdaközönséget, erre a fontos és közeli határidőre. Együttal az O. M. G. E. tájékoztatásul a következőket közli: «A föld- és házbirtok általános jövedelmi pótdadjából idejében eszközölt bevallás esetén levonandó az illető tulajdonos terhére bekebelezett kölcsön után az adóévet megelőző év végéig tényleg le nem rovatott tőkehatrálék egy évi kamatának tíz százaléka. Hitelezteknél foglalkozó pénzüzetektől felvett és meghatározott idő alatt törlesztendő kölcsönök évi kamatának az egész törlesztési idő tartamára azon összeg vétetik, amely a kötvényben megállapított kamatláb szerint a kölcsönvevő tőkeösszeg után egy évre esik. Évközben kezdődő törlesztésnél a törlesztési idő első és utolsó évében az évi kamatnak csak az aránylagos része vétetik számításba az adóköteles jövedelem megállapításánál. Bekebelezett közadók és kincstári bérhatrálékok utáni kamatok nem képezhetik levonás tárgyát.

— **Kalvin-estély.** A székelyudvarhelyi ref. egyházköztség folyó hó 15-én (vasárnap) d. u. 5 órakor tartja második Kalvin-estélyét a ref. kollegium tornacsarnokában a következő műsorral: 1. Gyülekezeti ének, XLII. zsoltár 1-vers. 2. Magdolna. Kaffien Margittól szavalja: Tompa Mariska. 3. Zeneszám: A kollegiumi zenekar. 4. Felolvas: Szabó Dezső áll. főreálisk. tanár. 5. Szülőföldemen, Petőfi Sándortól, quartett kísérettel szavalja: Kiss András VIII. gymn. tan. 6. Népdalokat énekel: Gönczy László tanárjelölt, kíséri Kónya János zenekara. 7. Elnöki zárszó. 8. Gyülekezeti ének „Áld meg Uristen”. A belépés ingyenes, kegyes adományok a „Kalvin Szövetség” céljaira köszönettel fogadtatnak. Az estély rendezői: Dr Hinléder Fels. Ákosné és Konec Mariska.

— **Pályázat.** A székelyudvarhelyi törvényszék elnökéhez az oklándi járábírósnál betöltendő telekkönyvvezetői állásra.

— **Gazdasági előadások.** A Magyar Gazdaszövetség vármegyénk területén is több községben tart előadást. Az előadások sorozatát Dr Schandl Károly ma (vasárnap) Kobátfalván kezdi meg. Hétfőn Siménfalván Dr Czettler Jenő, Zetelakán pedig Dr Schandl Károly tart előadást. Kedden Csekefalván, Korondon és Farkaslakán tartják meg az előadásokat.

— **Kinai utcák** mozgalmas életét találó képekben és hozzáillő szövegben ismerjük meg a „Kis Pajtás”, gyermekujás legutóbbi számából. Ugyan-e szám érdekfeszítő módon meséli el a tigrisvadászatok módját és ezernyi veszedelmét. Számos elbeszélés, mese, vers,

apróság és sok-sok kedves kép teszi tarkává a számat, mi mellett még jut hely bűvészetek ismertetésére, farsangi trefára, fejtörőre és a kézügyeséget fejlesztő feladvánókra. Már a puszta tartalom felsorolása is eléggé meggyőző mindenkit, hogy e gyermekujás nélkülözhetetlen nevelési eszköz a gondos szülő kezében. Január végén új felévet nyit a lap, melyre az előfizetést már most elfogadja a kiadóhivatal. Előfizetési ár félévre 3 K. Visszamenőleg szeptemberig az egész évfolyam 6 K. Cim: „Kis Pajtás”, Budapest, VII., Thökölyut 16. szám. A honnan érdeklődőknek (iskoláknak több példányban is) készséggel küldnek mutatványszámot.

— **A hó mint gyógyszer.** A hóval való bedörzsölések a megbűlés által előidézett betegségeknél gyakran nagy sikerrel alkalmazhatók. Taskusen helsingfors-i orvostanár a hóval való bedörzsöléseket masszázssal is egybekötve és ezt az új gyógy módot rendszerbe foglalta. Eszerint az ily módon való gyógykezelés legalkalmasabb módon úgy történik, hogy a beteget hasmáni lefektetik és azután beteg testrészfelületet hóval 2 — percig dörzsölik. A bőrt aztán letörlik és a beteg felveheti az alsóruháját, amelyen keresztül történik azután a beteg testrésze masszálása. Ilyen módon eddig i-chias, izomrheuma, zsába, benuások és neuralgia esetén jelentős gyógyeredményeket sikerült elérni. Akut stadiumban lévő ischas esetében a hóval való bedörzsölés sokkal gyorsabban hat, mint a masszázs és a gyógygimnasztika. A kezeles két-három hétig tart és fájdalom csillapító hatás tekintetében a hóval való bedörzsölések minden más gyógy módnál inkább ajánlhatók, ami a bedörzsölés által előidézett visszahatásban leli magyarázatát. A hideg behatása következtében ugyanis a bőr veredényei összehúzódnak és aktív vérhórséget idéznek elő, amely sokkal hevesebb, mint a forró levegő által előidézett, hyperaemia és ezáltal az izzadmányok reszorpciója is élelkebb, mint közönséges masszázssal esetében. A bedörzsölésre legalkalmasabb a frissen hullott hó, mert a régi hó megkeményedik és az érzékeny bőr dörzsölésénél fájdalmat okoz.

A „Vasárnapi Ujság” január 15-ki száma nagyszámu érdekes és szép képei közt vannak képek ó-egyiptomi templomokról, Raffaelli és a skótok kiállításáról, a londoni anarchista-harcokról, a legújabb aeroplan-jelzésekről, a főrévi népies karácsonyi játékokról, Bethoven pozsonyi emléktáblájáról stb. Szépirodalmi olvasmányok: Rákosi Viktor regénye, Könyves Tóth Kálmán és Balla Ignác verse, Hegedűs, Sándor novellája, Macelle Tinayre franciából fordított regénye. Egyéb közlemények: aktuális arképek. dr. Beluleszku Sándor cikke a főrévi népies játékokról tárcacikk a hétről s a rendes heti rovatok; Irodalom és művészet sakkjáték stb. — A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre öt korona, „Világkronika”-val együtt hat korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest IV. ker., Egyetemutca 4. szám). Ugyanígy megrendelhető a „Képes Néplap” a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre két korona 40 fillér.

— **Előfizetés lapunkra.** A »Székely-Udvarhely« előfizetési árát nem emeltük fel, noha egyes fővárosi lapok — az általános drágaság és a munkabérek emelkedése folytán — jelentékeny áremelést léptettek életbe. Azonban az előfizetési díjakat — több oldalról felmerült kívánságra — egységesítettük és újévtől kezdve mindenkinek egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér lesz az előfizetési ár. Kérjük ezt szívesen tudomásul venni és az előfizetéseket e szerint beküldeni.

Udvarhelyvármegye Nemes Családjai.

Szerkesztette: Pálmay József. Ára füzve 16 K. Mig a készlet tart kapható: Betegh Pál könyvkiadónál Székelyudvarhelyt. E díszesen kiállított, az egyes családok címereivel illusztrált mű, igen becses családtörténeti adatokat tartalmaz.

TALÁLÓS O O O O O O KÉRDÉS.

Miért apróhirdetés

az apróhirdetés?

mert néhány

APRÓ sorban minden szükséges és célszerű dolgot lehet hirdetni és így valóban APRÓ pénzbe kerül csak, ha az ember

mindenféle állást

kinál vagy keres,

mindenféle terményt

kinál vagy keres,

lakást

kinál vagy keres,

mindenféle butort

kinál vagy keres,

mindenféle ipari cikket

kinál vagy keres,

a legkülönbözőbb

apróbb dolgokat

kinálja vagy keresi,

mely csak APRÓ költséget bír el. Olvasóközönségünk ezer meg ezer esetben hálásan emlékezik meg arról, hogy az apróhirdetések fényes sikerrel segítik elő a **kinálat** és **kereslet** nagyarányu forgalmát.

Azért ne tessék habozni

s a mikor csak a legesekélyeb szükség diktálja:

apróhirdetést

kell feladni a

„Székely-Udvarhely”-ben

Apró a hirdetés,

apró a költség!

Zempléni Árpád

ró, a Petőfi Társaság tagjának a következő művei kaphatók:

Uj versek (1893—1897). Negyedik kiadás. Budapest, 1898. Franke Pál bizománya. Terjedelme 8 iv; ára 1 K.

Válogatott versei. (1884—1892 1897.) Budapest, Franke Pál bizománya. Terjedelme 18 iv; ára füzve 2 K, diszkötésben 5 K.

Didó. Verses lírai regény. Tóth István négy szoborképével. Második kiadás. Budapest, 1901. Terjedelme 12 és fél iv; ára füzve 2 K, magyar stílus diszkötésben 3 K.

Washington, Pályadíjnyertes óda 1906

Bosszú. Osztály hős ének. A Kisfaludy-Társaság 1907. évi Buljovszky díjával jutalmazott kisebb elbeszélő költemény. Második kiadás; ára 1 K.

Istár és Gilgamesz. Babiloni rege. Budapest, 1910; ára 1 K.

Turáni Dalok. (1900—1910.) Mondái és történelmi hősnéek. Budapest, 1910. Terjedelme 16 iv; ára füzve 5 K, stilszerű diszkötésben 8 K.

Mindezek együttesen és külön-külön is megrendelhetők a szerzőnél (Budapest, IV. Bástya-u. 11. sz. alatt) a pénz előleges beküldésével vagy utánvét mellett.

Kis emberek. Elbeszélések. Valter Ernő kiadása. Budapest. 1899. Terjedelme 10 iv; ára 1 K.

Bélyegzők

B megrendelésre mindenféle kivitelben bárhova a legponosabban, gyári ár mellett szállíthatnak *Betegh Pál* könyv- és papírkereskedéséből Székelyudvarhelyt.

Ki a Yes-Oui-Si

cimű lapot megrendeli, játszva — minden megeröltetés nélkül és önállóan az *angol* és *francia* nyelveket alaposan megtanulhatja. Előfizetési ára negyedévre 1—1 kiadásra csak 3 K. Kiadóhivatala Budapest, VI. Andrásy-ut 97. sz. a „Székely-Udvarhely”-re való hivalkozással mutatványszámot szívesen küld bárhova.

1848

eredeti francia angol, és amerikai toalettmódel között a **BUDAPESTI BAZAR** egy évfolyamában. Előfizetési ára: **negyedévre 2 korona**. Ingyen mutatványszámot küld a „**BUDAPESTI BAZAR**” kiadóhivatala Budapest, VIII. Baross-u. 22. (Budapesti Bazár-ház.)

DISZMUNKÁK

őzv. Mihálovits Béláné

főgimn. tanárné bár...

...: : : : minemü : : : : :

himzéseket,

igy: **monogramokat** és **arany himzést, tüfestést, templomi oltárterítőket** stb. elvállal és a legkényesebb izlésnek is megfelelően elkészíti.

Naponta rendes **elméleti és gyakorlati ének, zongora tanítást** tart, a melyekre a tanulóknak **FIUK** vagy **LEÁ** : : NYOK bármikor : :

SZÉKELYUDVARHELYT PETŐFI-UTCA 31. SZ. ALATTI LAKÁSÁN JELENTKEZHETNEK

Vendégfogadó!

A jó hírű Koronkay-féle Hungária vendégfogadóban Székelyudvarhelyt, Kosztu-u.22. sz. alatt kitünő étkezés, borok, kőbányai sör és tiszta szobák állanak mindenkor rendelkezésre. Vidéki papok, tanítók és jegyzők találkozó helye. Kocsiszin és istálló díjtalanul. Jó bánásmód és pontos kiszolgálásért szavatol: **Barkóczy Albert**, vendéglős.

Amortizációs

tisztviselői kölcsön

ügyekben

dijmentes felvilágosítást nyújt az „**O. m. I. ált. tisztviselő-egylet kolozsvári képviselősége**”. **KOLOZSVÁR** Terenc József-ut 7. a szám. Válaszbélyeg csatolando.

B O R I!

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bormagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható

Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület

nyeremény-kötvényeinek legközelebbi huzása 1911. évi február hó 5-én főnyeremény **300000** kor.

feltétlen biztonságot nyújtó sorsjegy, melynek kiváló nyeresési esélye van, **évenként 3-szor** tekintélyes főnyereményekkel sorsolják, **értéke folyton emelkedőben**, úgy, hogy a legmegfelelőbb tőkebefektetésnek kinálkozik. **Napi árfolyamon, le tétre és havi részletfizetésre**

legelőnyösebben kapható az

Agrár takarékpénztár r. t.-nál.

Czell Frigyes

és Fiai

bortermelők és bormagykereskedők

Medgyes.

Legjobb beszerzési forrás természetadta valódi erdélyi hegyi borokban. Hordókban és palackokban. Kitünő sajattermés és vörös borok.

Stoch Cognac gyógyszer

Garantált valódi borpárlat. Fűzése a legszigorúbb ellenőrzés mellett történik.

Gamis és Stoch Barcola.

A töltés és dugaszolás Bécsben a cs. kir. vegyészeti állomáson történik s minden egyes palack az állomás bélyegzőjével van ellátva.

Mindenütt kapható

Hamisítástól védve van.

Köhögés

rekedtség, hurut és nyálkás-ság, göcs és hökburut ellen ne legyenek semmi egye- : : : : but, mint csakis a : : :

KAISER-féle

mell-karamellákat

a „három fenyő”-re

5900

közjegyzőileg hitel-sített bizonyítvány orvosok és magánzóktól a biztos ered-

Csomagban 20 és 40 f-ért. Dobozban kapható 6 - r. Kapható gyógyszerárak és droguerákban, valamint **Zsetev János** gyógyszerésznél Homoród-szt.-márton községben

REFORMÁTUS

DISZES

IMAKÖNYVEK

NAGY VÁLASZTEK-BAN KAPHATÓK

BETEGH PÁL

KÖNYVKERESKEDÉSÉBEN SZÉKELY-UDVARHELYT

Védjegy „Horgony”

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

pótleka

egy régiónek bizonyult háziszser, mely már több mint 37 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult közszenynél, esúznál és meghűéseknel, bedörzsöléskeppen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjegygyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K—80, K 1.40 és K 2.— és úgyszólván minden gyógyszerárban kapható. Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.

Dr. Richter gyógyszerárára az „Arany oroslánhoz”, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu. Mindennapi szétküldés.

Legszebben ír a

STAR-írógép

Ára legolcsóbb, mert csak 450 K-ba kerül

FARAGÓ TESTVÉREK

a STAR-írógépek képviselője.

BUDAPEST, NÁDOR-U. 17.

Bészlettizetésre is Kérjen prospektust.